

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił W. D. prawa do wypłaty odsetek za opóźnienie od wyrównania renty z tytułu częściowe niezdolności do pracy, za okres od 1 października 2014 r. do 31 lipca 2016 r.. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że w dniu 6 maja 2016 r. zapadł wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi, a orzeczenie to wpłynęło do organu rentowego w dniu 7 czerwca 2016 r. Zgodnie z powyższym orzeczeniem Sąd przekazał wniosek z dnia 19 sierpnia 2014 r. o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy do rozpatrzenia organowi rentowemu. Po uprawomocnieniu się wyroku tj. 21 czerwca 2016 r. oraz dostarczeniu przez wnioskodawcę wymaganego oświadczenia (w dniu 11 lipca 2016 r.) w dniu 21 lipca 2016 r. wydano decyzję o przyznaniu prawa do renty za okres od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r. , a należność wynikającą ze wskazanej decyzji wraz z jednorazowym dodatkiem w wysokości 300 zł wypłacono w dniu 28 lipca 2016 r. tj. w najbliższym terminie płatności. Z uwagi na fakt , iż wydanie decyzji oraz jej realizacja nastąpiła w terminie ustawowym , a Sąd Okręgowy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie znalazł podstaw do wypłaty odsetek.

/decyzja – plik VIII akt ZUS/

W dniu 28 września 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wpłynęło odwołanie W. D. od powyższej decyzji ,w którym wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do odsetek ustawowych za okres od 25 października 2014 r. do 28 lipca 2016 r. z tytułu opóźnienia w zapłacie renty ustalonej w wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 maja 2016 r. Odwołujący wskazał ,że na mocy powyższego orzeczenia przyznano mu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r. , a należne z tego tytułu świadczenie wypłacono mu w dniu 28 lipca 2016 r. W ocenie skarżącego, opinia biegłego sądowego doktora R. G. nie może zostać uznana za ostatnią okoliczność konieczną do ustalenia prawa do świadczenia , gdyż zarówno on jak i lekarze orzecznicy ZUS, orzekali na podstawie tego samego materiału dowodowego. Tym samym, (co zdaniem skarżącego wynika z licznych orzeczeń sądowych) , w przypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia, było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada ZUS , termin, od którego organ rentowy zobowiązany jest zapłacić odsetki należy liczyć od dnia , w którym ZUS , gdyby działał prawidłowo , powinien był ustalić prawo do renty.

/ odwołanie k. 2-6/

W dniu 7 października 2016 r. do tutejszego Sądu wpłynęła odpowiedź pełnomocnika organu rentowego , w której wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację jak w treści zaskarżonej decyzji.

/o dpowiedź na odwołanie k.7-7 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu **19 sierpnia 2014 r.** W. D. złożył **wniosek o ustalenie** prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

/wniosek k.56 plik VII akt ZUS/

Lekarz orzecznik ZUS, po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, rozpoznał u ubezpieczonego m.in. przewlekłą wielonaczyniową chorobę niedokrwienną serca. Orzeczeniem **z dnia 11 września 2014 roku**, lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

/opinia lekarska – plik VI akt ZUS , orzeczenie k.58-58 odwrót plik VIII akt ZUS/

Od powyższego orzeczenia ubezpieczony złożył sprzeciw.

/bezsporne/

Komisja Lekarska ZUS, po przeprowadzeniu bezpośredniego badania ubezpieczonego oraz po dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, rozpoznała u ubezpieczonego m.in. przewlekłą chorobę wieńcową po przebytych w 2001 r. zawałach serca. Orzeczeniem **z dnia 24 września 2014 roku** komisja lekarska ZUS uznała, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

/opinia lekarska – plik VI akt ZUS, k.61-61 plik VIII akt ZUS/

Decyzją z **dnia 2 października 2014 r.** (po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 sierpnia 2014 r.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił W. D. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, w oparciu o treść orzeczenia komisji lekarskiej ZUS uznającej wnioskodawcę za osobę zdolną do pracy.

/okoliczność bezsporna/

W. D. zaskarżył powyższą decyzję.

/okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy w Łodzi **wyrokiem z 6 maja 2016 r.** przyznał W. D. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy **od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r.** Sąd Okręgowy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego. W treści uzasadnienia wyroku wskazano, że opinia oraz opinia uzupełniająca biegłego specjalisty z zakresu kardiologii wskazuje jednoznacznie, że schorzenia kardiologiczne występujące u wnioskodawcy dają podstawę do uznania go za częściowo niezdolnego do pracy okresowo od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r.

/wyrok k.117 oraz uzasadnienie wyroku k.139-146 akt o sygn. VIII U 3691/14/

Powyższe orzeczenie stało się prawomocne w dniu 21 czerwca 2016 r.

/okoliczność bezsporna/

Po dostarczeniu przez wnioskodawcę wymaganego oświadczenia (co nastąpiło w dniu 11 lipca 2016 r.) **w dniu 21 lipca 2016 r.** wydano decyzję o przyznaniu mu prawa do renty za okres od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 4 sierpnia 2016 r. do organu rentowego wpłynął wniosek W. D. o wypłatę odsetek, a po jego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

/wniosek – plik VII akt ZUS, decyzja – plik VII akt ZUS/

Sąd Okręgowy dokonał ustaleń stanu faktycznego w oparciu o dokumenty i dowody z akt organu rentowego oraz akt sprawy VIII U 3691/14 uznając je za wiarygodne i wystarczające do poczynienia przedmiotowych ustaleń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie W. D. jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z **art. 85 ust. 1 ustawy** o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.) jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W bezpośrednim związku z **art. 85 ust. 1** ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, pozostaje **art. 118 ust. 1** ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (tekst jednolity Dz. U z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.), zgodnie z którym organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Ustawą o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 121, poz. 1264) **do art. 118 dodany został ust. 1a**, zgodnie z którym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego. Zmiana ta weszła w życie w dniu 1 lipca 2004 roku.

Sąd Najwyższy, w swoich orzeczeniach, wielokrotnie dokonywał wykładni przepisu art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. I tak w wyroku z dnia 27 września 2002 r., zapadłym w sprawie sygn. II UK 214/02, Sąd Najwyższy stwierdził, iż ZUS jest obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego, wówczas gdy nie dokona - w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność - wypłaty świadczeń w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących ich przyznawania i wypłacania (opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2004, Nr 5, poz. 89, str. 233). W wyroku z dnia 9 marca 2001 r., sygn. II UKN 402/00, Sąd Najwyższy stwierdził, iż określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno nie wydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2002, Nr 20, poz. 501). Podobnie w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. I UK 159/04, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. (opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2005, Nr 19, poz. 308, str. 900).

Przywołane stanowisko Sądu Najwyższego podzielił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 r., wydanym w sprawie sygn. P 11/07, w którym orzekł o konstytucyjności art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu do orzeczenia Trybunał Konstytucyjny zgodził się ze stwierdzeniem, że przez wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia.

Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, że uprawnienie do świadczenia rentowego, zgodnie z art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, powstaje co do zasady ex lege z dniem spełnienia wszystkich ustawowo określonych przesłanek, tj. wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Faktycznie jednak świadczenie zostaje "przyznane" decyzją organu rentowego najwcześniej od dnia złożenia wniosku o ustalenie prawa do niego. Stosując art. 118 ust. 1a ustawy o FUS, organ rentowy za początek biegu terminu ewentualnej wypłaty odsetek przyjmuje dzień wpływu prawomocnego orzeczenia w każdym wypadku, gdy prawo do świadczenia (bądź do określonej wysokości świadczenia) zostało ustalone przez organ odwoławczy (sąd). Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż przy zastosowaniu takiej interpretacji zaskarżonego przepisu, można przyjąć, że art. 118 ust. 1a ustawy o FUS pośrednio wyłącza odpowiedzialność organu rentowego za popełnione błędy. Ubezpieczony w konsekwencji ponosi ujemne skutki (brak prawa do odsetek) złożenia odwołania od decyzji odmawiającej ustalenia prawa do świadczenia (lub zaniżającej

jego wysokość). Organ rentowy może zatem przedłużać postępowanie sądowe bez żadnych ujemnych konsekwencji dla siebie. Skutkami tego opóźnienia jest obciążany ubezpieczony, który nie może dochodzić prawa do odsetek. Nierówne traktowanie obu podmiotów polega na tym, że w sytuacji gdy organ rentowy występuje z roszczeniem przeciwko ubezpieczonemu (np. o zwrot nienależnego świadczenia), ten, w razie przegrania procesu, jest zobowiązany do zwrotu świadczenia wraz z odsetkami od dnia jego wymagalności, a nie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu nakazującego zwrot. Długotrwałość procesu przynosi ubezpieczonemu negatywny skutek w postaci wzrostu kwoty odsetek. W opinii Trybunału Konstytucyjnego jest to niezgodne z zasadą równości wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w zakresie stosowania odsetek i związanych z nimi terminów, od których zależy ustalenie prawa do świadczenia (lub jego wysokości), organ rentowy i ubezpieczony powinni być traktowani jednakowo. Umożliwia to inna niż stosowana przez organ rentowy interpretacja art. 118 ust. 1a ustawy o FUS, zaprezentowana w doktrynie, uwzględniająca kontekst normatywny art. 85 ust. 1 ustawy o s.u.s. Zgodnie z tą interpretacją, normę wyrażoną w kwestionowanym art. 118 ust. 1a ustawy o FUS należy odczytać w następujący sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie świadczenia rentowego lub emerytalnego uznaje się dzień wpływu do organu rentowego prawomocnego orzeczenia sądu ustalającego prawo do tego świadczenia, o ile za nieustalenie tych okoliczności we wcześniejszym terminie nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

W wykonaniu, przyjętej przez Trybunał Konstytucyjny, interpretacji przepisu art. 118 ust. 1a ustawodawca ustawą o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2009 r. (Dz. U. Nr 42, poz. 338) nadał nowe brzmienie przepisu art. 118 ust. 1a. Zgodnie z aktualnym brzemieniem: „W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.”. Zmiana weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2009 r. i zgodnie z art. 2 ustawy nowelizującej ma zastosowanie do spraw wszczętych i niezakończonych przed tą datą.

Zgodnie z interpretacyjnym rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego 30-dniowy termin wydania decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, to jest gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Do takich okoliczności Trybunał Konstytucyjny przykładowo zaliczył błędną interpretację przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, a także błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że ubezpieczony W. D. wystąpił z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy w dniu 19 sierpnia 2014 r. W załatwieniu tego wniosku decyzją z dnia 2 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił W. D. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 24 września 2014 roku nie uznała ubezpieczonego za niezdolnego do pracy. Przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy należało zatem wziąć pod uwagę fakt, że prawomocnym wyrokiem z 6 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi po rozpoznaniu odwołania od decyzji z dnia 2 października 2014 r. przyznał W. D. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r.

Według Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, że ustalenie prawa do świadczenia rentowego wnioskodawcy dopiero wyrokiem z dnia 6 maja 2016 r. było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. Zarówno lekarz orzecznik ZUS jak i komisja lekarska ZUS przed wydaniem swoich orzeczeń, w których wskazywali na występujące u wnioskodawcy schorzenia kardiologiczne, a które to schorzenia dały podstawę do

uznania go za częściowo niezdolnego do pracy mocą wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 6 maja 2016 r. , mogli (na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy- Dz. U. nr 273, poz. 2711 z późn. zm.) zasięgnąć opinii lekarza konsultanta , przeprowadzić dodatkowe badania bądź skierować wnioskodawcę na obserwację szpitalną. Dodatkowe opinie bądź badania pozwoliłyby określić rzeczywisty stan zdrowia W. D.. A zatem organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie wszystkich istotnych okoliczności. Wskazać należy ,że organ rentowy nie może w dowolny sposób przedłużać postępowania o postępowanie sądowe bez ujemnych dla siebie konsekwencji.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku wskazując ,że wnioskodawcy przysługuje prawo do wypłaty odsetek ustawowych od przyznanej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od 25 października 2014 roku do 28 lipca 2016 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz W. D. kwotę 360 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz.1804) w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 roku , poz.1667).

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.

S.B.